

Rozhodčí řízení

Rozhodovací praxe Nejvyššího soudu
České republiky

- **Zákonná úprava v České republice**
- zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákonná úprava ve Slovenské republice**
- zákon č. 244/2002 Z.z., o rozhodcovskom konaní, ve znění pozdějších předpisů

- **Zákon č. 216/1994 Sb.**
- **Zrušení rozhodčího nálezu soudem a zastavení nařízeného výkonu rozhodnutí**
- § 31
- Soud na návrh kterékoliv strany zruší rozhodčí nález, jestliže
- a) byl vydán ve věci, o níž nelze uzavřít platnou rozhodčí smlouvu,
- b) rozhodčí smlouva je z jiných důvodů neplatná, nebo byla zrušena, anebo se na dohodnutou věc nevztahuje,
- c) ve věci se zúčastnil rozhodce, který nebyl ani podle rozhodčí smlouvy, ani jinak povolán k rozhodování, nebo neměl způsobilost být rozhodcem,
- d) rozhodčí nález nebyl usnesen většinou rozhodců,
- e) straně nebyla poskytnuta možnost věc před rozhodci projednat,
- f) rozhodčí nález odsuzuje stranu k plnění, které nebylo oprávněným žádáno, nebo k plnění podle tuzemského práva nemožnému či nedovolenému,
- g) rozhodce nebo stálý rozhodčí soud rozhodoval spor ze spotřebitelské smlouvy v rozporu s právními předpisy stanovenými na ochranu spotřebitele nebo ve zjevném rozporu s dobrými mravy nebo veřejným pořádkem,
- h) rozhodčí smlouva týkající se sporů ze spotřebitelských smluv neobsahuje informace požadované v § 3 odst. 5, popřípadě tyto informace jsou záměrně nebo v nezanedbatelném rozsahu neúplné, nepřesné nebo nepravdivé, **d1**
- nebo
- i) se zjistí, že jsou dány důvody, pro které lze v občanském soudním řízení žádat o obnovu řízení.

Snímka 3

d1

písmeno g) a h) se od 1. prosince 2016 ruší
deszd; 19.11.2016

- § 35
- 1) I když nepodala návrh na zrušení rozhodčího nálezu soudem, může strana, proti níž byl soudem nařízen výkon rozhodčího nálezu, bez ohledu na lhůtu stanovenou v § 32 odst. 1, podat návrh na zastavení nařízeného výkonu rozhodnutí kromě důvodů uvedených ve zvláštním předpisu i tehdy, jestliže
 - a) rozhodčí nález je stížen některou vadou uvedenou v § 31 písm. a), d) nebo f),
 - b) jsou důvody pro zrušení rozhodčího nálezu vydaného ve sporu ze spotřebitelské smlouvy podle § 31 písm. a) až f), h) nebo pokud jsou dány důvody podle § 31 písm. g) a rozhodčí nález neobsahuje poučení o právu podat návrh na jeho zrušení soudu, d2
 - c) strana, která musí mít zákonného zástupce, nebyla v řízení takovým zástupcem zastoupena a její jednání nebylo ani dodatečně schváleno.
 - d) ten, kdo vystupoval v rozhodčím řízení jménem strany nebo jejího zákonného zástupce, nebyl k tomu zmocněn a jeho jednání nebylo ani dodatečně schváleno.
- 2) Je-li podán návrh podle odstavce 1, soud provádějící výkon rozhodčího nálezu řízení o výkon rozhodnutí přeruší a uloží povinnému, aby do 30 dnů podal u příslušného soudu návrh na zrušení rozhodčího nálezu. Není-li v této lhůtě návrh podán, pokračuje soud v řízení o výkon rozhodčího nálezu.

Snímka 4

d2

ruší se od 1. 12. 2016

deszd; 19.11.2016

- **Zákon č. 244/2002 Z.z.**
- **Zrušení rozhodčího rozsudku**
- § 40
- 1) Tuzemský rozhodcovský rozsudok môže byť zrušený príslušným súdom len za základe žaloby účastníka rozhodcovského konania podanej proti druhému účastníkovi rozhodcovského konania, ak
 - a) účastník rozhodcovského konania preukáže, že
 - 1. nemal spôsobilosť uzavrieť rozhodcovskú zmluvu, rozhodcovská zmluva nebola uzavretá v súlade s právnym poriadkom, podľa ktorého sa na základe dohody zmluvných strán mala rozhodcovská zmluva uzavrieť, alebo že takáto dohoda nebola uzavretá, podľa právneho poriadku Slovenskej republiky,
 - 2. nebol riadne upovedomený o ustanovení rozhodcu, o rozhodcovskom konaní alebo že mu nebolo umožnené sa zúčastniť na rozhodcovskom konaní,
 - 3. rozhodcovským rozsudkom sa rozhodol spor, pre ktorý nebola uzatvorená rozhodcovská zmluva, alebo ktorý nie je v medziach rozhodcovskej doložky, alebo že rozsudok prekračuje dosah dohovoru o rozhodcovi alebo dosah rozhodcovskej doložky; ak ale môžu byť časti rozhodcovského rozsudku vo veciach podrobených rozhodcovskému konaniu oddelené od častí rozsudku pojednávajúcich o veciach, ktoré nie sú mu podrobené, súd zruší rozhodcovský rozsudok len v dotknutej časti,
 - 4. rozhodcovský súd nebol ustanovený, rozhodcovské konanie neprebiehala spôsobom dohodnutým účastníkmi rozhodcovského konania alebo že sa táto dohoda neuzavrela, ak ustanovenie rozhodcovského súdu alebo priebeh rozhodcovského konania bol v rozpore s ustanoveniami tohto zákona, ak tieto skutočnosti mohli mať vplyv na rozhodnutie vo veci samej alebo
 - b) súd zistí, že sú dôvody, pre ktoré by boli odopreté uznanie a výkon cudzieho rozhodcovského rozsudku aj bez návrhu účastníka podľa § 50 ods. 2 tohto zákona.

- Neplatnost rozhodčí smlouvy

- Usnesení ze dne 11. 5. 2011, sp. zn. 31 Cdo 1945/2010
- publikováno pod č. 121/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek
- **Neobsahuje-li rozhodčí smlouva přímé určení rozhodce ad hoc, resp. konkrétní způsob jeho určení, a odkazuje-li na „rozhodčí řád“ vydaný právnickou osobou, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona, je taková rozhodčí smlouva neplatná podle § 39 obč. zák.**

- Rozsudek ze dne 28.11.2013, sp. zn. 23 Cdo 1112/2013
- Publikováno pod č. 35/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek
- **Rozhodčí smlouva, uzavřená do 31. 3. 2012, která pro řešení sporů mezi účastníky určuje jediného rozhodce, jenž bude jmenován předsedou dozorčí rady právnické osoby, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona, je podle ustanovení § 39 obč. zák. neplatná.**

- Usnesení ze dne 18.3.2014, sp. zn. 21 Cdo 174/2014
- Publikováno pod č. 53/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek
- **Neobsahuje-li rozhodčí doložka přímé určení rozhodce ad hoc a odkazuje-li pouze na seznam rozhodců vedený a „rozhodčí řád“ vydaný fyzickou osobou (rozhodcem), je (jako celek) neplatná podle § 39 obč. zák. pro rozpor se zákonem. Rozhodčí nález vydaný rozhodcem určeným na základě takovéto absolutně neplatné rozhodčí doložky není způsobilým exekučním titulem, neboť rozhodce neměl k jeho vydání pravomoc.**

- Rozsudek ze dne 29.4-2014, sp. zn. 23 Cdo 3697/2013
- Základním předpokladem platnosti rozhodčí doložky je stanovení transparentních a jednoznačných pravidel pro určení osoby rozhodce, který bude v rozhodčím řízení rozhodovat. Bylo-li v rozhodčí doložce sjednáno, že rozhodce pro řešení sporu bude jmenován statutárním orgánem třetí osoby (právnícké osoby, která není stálým rozhodčím soudem) ze seznamu advokátů vedených Českou advokátní komorou (ČAK) a statutárním orgánem byl rozhodcem určen společník této právnícké osoby, který byl též veden v seznamu advokátů, nebyl tak rozhodcem určen náhodně vybraný advokát z příslušného seznamu, a proto na něho nelze pohlížet jako na nestranného rozhodce v dané věci, což způsobuje neplatnost rozhodčí doložky (§ 39 obč. zák. od 1. 1. 2014 jde o ust. § 580 NOZ).

- Usnesení ze dne 16.7.2014, sp. zn. 30 Cdo 2401/2014
- Nemá-li spotřebitel žádnou možnost v procesu uzavírání rozhodčí smlouvy či doložky podílet se určitým způsobem na tvorbě jejího obsahu, neboť celá smluvní situace je postavena kategoricky na závěru, že je zde pro spotřebitele – pokud chce dosáhnout poskytnutí určité půjčky, resp. úvěru - pouze jediná možnost, a to zcela a bezvýhradně akceptovat návrh na uzavření rozhodčí smlouvy (doložky) učiněný podnikatelem, tedy včetně podnikatelem určeného (určených) rozhodce (rozhodců), pak nelze mít za to, že za takové situace byly naplněny podmínky pro ochranu spotřebitele coby (presumované) slabší smluvní strany. Ve skutečnosti by se totiž jednalo o podnikatelem předem nastavená kritéria vůči spotřebiteli, zde i v otázce určení konkrétních jmen rozhodců, bez jakékoli možnosti spotřebitele spolupodílet se na obsahu takové rozhodčí smlouvy či doložky. Co do důsledku by se tak jednalo o stav obdobný formulářovým smlouvám. Soudy v těchto situacích proto musejí pečlivě posuzovat, zda takové rozhodčí doložky nejsou neplatné pro jednání přičící se dobrým mravům.

- Rozhodčí nález jakožto exekuční titul

- Usnesení ze dne 31.8.2010, sp. zn. 20 Cdo 3284/2008
- Publikováno pod č. 83/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek
- **Není-li uzavřena rozhodčí smlouva, není vydaný rozhodčí nálezh způsobilým exekučním titulem bez zřetele k tomu, že povinný v rozhodčím řízení neexistenci rozhodčí smlouvy nenamítá.**

- Usnesení ze dne 10.7.2013, sp. zn. 31 Cdo 958/2012
- Publikováno pod č. 92/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek
- **Byl-li rozhodce určen odkazem na „rozhodčí řád“ vydaný právnickou osobou, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona, pak rozhodčí nález není způsobilým exekučním titulem ve smyslu § 40 odst. 1 písm. c) exekučního řádu, podle něhož by mohla být nařízena exekuce, jelikož rozhodce určený na základě absolutně neplatné rozhodčí doložky (§ 39 obč. zák.) neměl k vydání rozhodčího nálezu podle zákona o rozhodčím řízení pravomoc. Byla-li již exekuce v takovém případě přesto nařízena a zjistí-li soud (dodatečně) nedostatek pravomoci orgánu, který exekuční titul vydal, je třeba exekuci v každém jejím stádiu pro nepřipustnost podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. zastavit.**

- Řízení o zrušení rozhodčího nálezů

- Rozsudek ze dne 9.5.2012, sp. zn. 23 Cdo 3728/2011
- Publikováno pod č. 100/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek
- **Ustanovení § 32 zákona č. 216/1994 Sb. ve znění před novelou provedenou zákonem č. 19/2012 Sb. je významné jen z hlediska posouzení včasnosti podání samotného návrhu na zrušení rozhodčího nálezu. Nemůže představovat omezení procesních práv žalobce doplňovat rozhodující skutečnosti obsahující další důvody zrušení rozhodčího nálezu podle ustanovení § 31 citovaného zákona v průběhu řízení. Omezení práva je doplňovat mohou představovat pouze zákonné procesní limity podle občanského soudního řádu (např. koncentrace řízení).**

- Rozsudek ze dne 27.3.2013, sp. zn. 23 Cdo 2406/2011
- Publikováno pod č. 68/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek
- **Námitka neplatnosti rozhodčí smlouvy včas uplatněná v rozhodčím řízení má za důsledek, že z hlediska ustanovení § 33 zákona o rozhodčím řízení se tato námitka vztahuje i na jiné důvody neplatnosti rozhodčí smlouvy, než které byly případně v této námitce skutkově popsány.**

- Usnesení ze dne 24.7.2013, sp. zn. 33 Cdo 2975/2012
- **Smlouva o postoupení pohledávek je způsobilá mít za následek přechod nebo převod práva nebo povinnosti ve smyslu ustanovení § 107a o. s. ř. i v řízení o zrušení rozhodčího nálezu, z něhož plynoucí práva byla postoupena právě na základě této smlouvy o postoupení pohledávek. Rozhodnutí o návrhu na zrušení rozhodčího nálezu totiž ovlivní, zda se postupník bude moci domáhat svých práv z rozhodčího nálezu či nikoli.**

- Usnesení ze dne 30.9.2013, sp. zn. 23 Cdo 1034/2012
- Publikováno pod č. 24/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek
- **Dohodly-li si subjekty se sídlem v České republice, že jejich případný spor bude rozhodovat Mezinárodní rozhodčí soud při Mezinárodní obchodní komoře v Paříži s místem konání rozhodčího řízení ve Vídni v Rakousku, rozhodčí nález v takovém řízení vydaný není tuzemským rozhodčím nálezem a není tak dána pravomoc českých soudů pro řízení o jeho zrušení podle zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Na uvedeném nic nemění, že podle dohody stran se ústní jednání v rámci rozhodčího řízení konalo v Praze.**

- Rozsudek ze dne 9.5.2012, sp. zn. 23 Cdo 3728/2011
- Publikováno pod č. 100/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek
- **Ustanovení § 32 zákona č. 216/1994 Sb. ve znění před novelou provedenou zákonem č. 19/2012 Sb. je významné jen z hlediska posouzení včasnosti podání samotného návrhu na zrušení rozhodčího nálezu. Nemůže představovat omezení procesních práv žalobce doplňovat rozhodující skutečnosti obsahující další důvody zrušení rozhodčího nálezu podle ustanovení § 31 citovaného zákona v průběhu řízení. Omezení práva je doplňovat mohou představovat pouze zákonné procesní limity podle občanského soudního řádu (např. koncentrace řízení).**

- Rozsudek ze dne 25.3.2014, sp. zn. 23 Cdo 3958/2013,
- Publikováno pod č. 54/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek
- **Rozhodčí doložka uzavřená pouze mezi dlužníkem a věřitelem, která je sepsaná ve smlouvě, jejíž součástí je i ručitelské prohlášení, se nevztahuje na právní vztah mezi věřitelem a ručitelem.**

- Usnesení ze dne 2.7.2015, sp. zn. 23 Cdo 297/2015
- Publikováno pod č. 13/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek
- **Námitka neplatnosti rozhodčí smlouvy uplatněná právnickou osobou sice při prvním úkonu v rozhodčím řízení, avšak po uplynutí lhůty podle § 33 zákona o rozhodčím řízení, není včasná, i když se tento účastník nedozvěděl o obsahu výzvy k vyjádření doručené náhradním způsobem.**

- Usnesení ze dne 30.9.2015, sp. zn. 23 Cdo 4460/2014
- Publikováno pod č. 77/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek
- **Nejde o překážku věci rozhodnuté, jestliže o stejné věci, týkající se stejného předmětu řízení a týchž osob, bylo již rozhodnuto rozhodčím nálezem vydaným rozhodcem, jenž neměl k vydání takového rozhodčího nálezu pravomoc.**

- Rozsudek ze dne 4.9.2013, sp. zn. 23 Cdo 3896/2012
- **Neplatnost rozhodčí smlouvy je namístě posuzovat z úřední povinnosti, i když námitka neplatnosti rozhodčí smlouvy ve smyslu § 31 písm. b) zákona o rozhodčím řízení nebyla řádně v rozhodčím řízení uplatněna, pouze v případě, že se jednalo o vztah mezi podnikatelem a spotřebitelem.**

- Rozsudek ze dne 1.6.2016, sp. zn. 23 Icdo 19/2015
- **Promlčecí doba v obchodněprávním vztahu přestává běžet zahájením rozhodčího řízení, i když rozhodčí smlouva je neplatná.**

- Rozsudek ze dne 30.6.2016, sp. zn. 29 Icd0 41/2014
- **Dokud exekuční soud v exekučním řízení, případně insolvenční soud v incidenčním sporu neurčí (neuveče v důvodech svého rozhodnutí), že rozhodčí nález nemá žádné právní účinky, jelikož byl vydán mimo rámec pravomoci rozhodce, je nutno posuzovat promlčení nároků z něj plynoucích jako u rozhodčího nálezu, jenž takovou vadou netrpí.**

- Rozsudek ze dne 23. 8. 2016, sp. zn. 23 Cdo 5761/2015
- **K návrhu na zrušení rozhodčího nálezu jsou legitimovány jen strany rozhodčího řízení, přičemž účastníky řízení před soudem jsou strany původního řízení před rozhodci.**
- **K návrhu na zrušení rozhodčího nálezu tak není legitimována ani manželka účastníka rozhodčího řízení, i když v rozhodčím řízení bylo rozhodováno o dluhu ze závazku, který byl uzavřen za trvání manželství tímto účastníkem a který tvoří společné jmění manželů.**

- Rozsudek ze dne 6.9.2016, sp. zn. 23 Cdo 5728/2015
- **Vedlejší účastník nemůže vznést námitku nedostatku pravomoci rozhodčího soudu, zakládající se na neplatnosti rozhodčí smlouvy po uplynutí propadné lhůty, kterou má hlavní účastník rozhodčího řízení, jenž ji může vznést nejpozději při prvním úkonu v řízení, týkající se věci samé. Vedlejší účastník, vystupující v rozhodčím řízení na straně jednoho z účastníků, nemá legitimaci k podání žaloby na zrušení rozhodčího nálezu.**

- Rozsudek ze dne 6.9.2016, sp. zn. 23 Cdo 2136/2016
- **V případě, že rozhodčí řízení se zahajovalo doručením rozhodčí žaloby na adresu Asociace rozhodců ČR, která jmenovala rozhodce, bylo možno i námitku neplatnosti rozhodčí smlouvy učinit na této adrese.**

- Odnětí možnosti jednat před rozhodcem

- Rozsudek ze dne 25.4.2007, sp. zn. 32 Odo 1528/2005
- **V rozhodčím řízení podle zákona č. 216/1994 Sb. se přiměřeně použijí ustanovení § 118a o. s. ř.**

- Rozsudek ze dne 31.1.2012, sp. zn. 23 Cdo 2950/2010
- **Při posuzování toho, zda byla straně v rozhodčím řízení poskytnuta možnost věc před rozhodci projednat, musí soud zkoumat, zda v konkrétním rozhodčím řízení s přihlédnutím ke všem okolnostem případu byla straně rozhodčího řízení poskytnuta dostatečná možnost k uplatnění jejích procesních práv a rovněž zda se procesním postupem rozhodčího soudu jedna ze stran nedostala do nerovného postavení vůči druhé straně.**

- Usnesení ze dne 27.9. 2016, sp. zn. 23 Cdo 3206/2014
- **Důvodem pro aplikaci § 118a o. s. ř. v rozhodčím řízení je prevence nepředvídatelnosti rozhodování rozhodce. Z toho lze vyvodit závěr, že je-li rozhodnutí rozhodce předvídatelné i bez poučení podle § 118a o. s. ř. (příčemž není rozhodné, podle kterého odstavce) a je-li tedy materiálně zachována úroveň ochrany, která by se stranám dostala v civilním řízení soudním, odpadá s ohledem na menší formálnost rozhodčího řízení důvod pro přiměřené použití tohoto ustanovení podle § 30 ZRŘ. V posuzované věci je tedy nutné zkoumat, zda předvídatelnost rozhodování rozhodce byla zachována i bez uplatnění § 118a o. s. ř.**
- **Z dosavadní judikatury vyplývá, že v zásadě platí, že za přiměřeného použití občanského soudního řádu (§ 30 ZRŘ) má poučovací povinnost upravenou v ustanovení § 118a o. s. ř. i rozhodce, jenž v rozhodčím řízení plní roli rozhodovacího orgánu místo soudu (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. dubna 2007, sp. zn. 32 Odo 1528/2005). Jak se již vyslovil Nejvyšší soud např. v usnesení ze dne 29. ledna 2014, sp. zn. 23 Cdo 1546/2012, nebo usnesení ze dne 5. srpna 2016, sp. zn. 23 Cdo 604/2016, je však třeba v každém jednotlivém případě zkoumat, zda bylo poučení podle ustanovení § 118a o. s. ř., jehož smyslem je zabránit tomu, aby byl účastník ve sporu neúspěšný proto, že neunesl břemeno tvrzení či břemeno důkazní, na místě a jestli případné neposkytnutí poučení znamenalo, že účastníku nebyla dána příležitost chybějící tvrzení či důkazy doplnit (navrhnout**

- Rozsudek ze dne 27.2.2013, sp. zn. 23 Cdo 2016/2011
- **Jestliže rozhodce v rozhodčím řízení neposoudí obranu žalovaného, již uplatňuje svou pohledávku k započtení proti uplatněné pohledávce žalobce, věcně, tj. zda došlo v důsledku tohoto úkonu k zániku (částečnému zániku) pohledávky žalobce, s odůvodněním, že k tomuto posouzení nemá rozhodce pravomoc, odnímá tím účastníku možnost věc před rozhodci projednat.**